

Asia C-494/03

Senior Engineering Investments BV

vastaan

Staatssecretaris van Financiën

(Hoge Raad der Nederlandenin esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

Direktiivi 69/335 – Pääoman hankintaa koskevat välilliset verot – Kansallinen järjestelmä, jossa pääomayhtiötä (tytäryhtiö) verotetaan tämän emoyhtiön (konsernin emoyhtiö) ensin mainitun yhtiön tytäryhtiöön (tytäryhtiön tytäryhtiö) tekemästä pääomansijoituksesta – Pääomansijoitusvero – Yhtiöpääoman korotus – Ylikurssirahastoon tehty suoritus – Yhtiövarallisuuden lisäys – Yhtiöosuusien arvon lisääntyminen – Yhtiömiehen suoritus – Yhtiömiehen yhtiömiehen maksama suoritus – Tytäryhtiölle maksettu suoritus – ”Todellinen saaja” – Pääomansijoitusveron kantaminen (yhteisössä) vain kertaalleen – EY:n perustamissopimuksen 52 artikla (josta on muutettuna tullut EY 43 artikla) – Sijoittautumisvapaus – Kansallinen käytäntö, jossa pääomayhtiö (tytäryhtiö) vapautetaan verosta ainoastaan, mikäli myös tämän tytäryhtiö (tytäryhtiön tytäryhtiö) on sijoittautunut kyseiseen jäsenvaltioon

Julkisasiamies M. Poiares Maduron ratkaisuehdotus 14.7.2005

Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio (ensimmäinen jaosto) 12.1.2006

Tuomion tiivistelmä

1. *Verotus – Jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistaminen – Pääoman hankintaa koskevat välilliset verot – Pääomayhtiöiltä kannettava pääomansijoitusvero*

(Neuvoston direktiivin 69/335 4 artiklan 2 kohdan b ja c alakohta)

2. *Verotus – Jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistaminen – Pääoman hankintaa koskevat välilliset verot – Pääomayhtiöiltä kannettava pääomansijoitusvero*

(Neuvoston direktiivin 69/335 johdanto-osan kuudes perustelukappale, 2 artiklan 1 kohta ja 4 artiklan 2 kohdan b alakohta)

1. Pääoman hankintaa koskevista välillisistä veroista annetun neuvoston direktiivin 69/355, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 85/303, 4 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu ”yhtiöpääoman korottaminen” edellyttää yhtiöpääoman muodollista korottamista joko antamalla uusia yhtiöosuuksia tai osakkeita taikka korottamalla olemassa olevien yhtiöosuuksien tai osakkeiden nimellisarvoa.

Sitä vastoin kun yhtiön varat määritellään siten, että ne kattavat kaiken osakkaiden yhteistä tarkoitusta varten asettaman varallisuuden tuottoineen, mainitun direktiivin 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna ”pääomayhtiön varojen lisäämisellä” tarkoitetaan lähtökohtaisesti kaikenmuotoisia pääomayhtiöön kuuluvien varojen lisäämisiä.

Se seikka, että suoritusta ei tee kyseessä olevan pääomayhtiön yhtiömies vaan tämän emoyhtiö, eli ensin mainitun yhtiömiehen yhtiömies, ei ole esteenä sille, että suoritusta pidetään direktiivin

69/335 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna ”yhtiömiehen suorituksena”, mikäli suoritus, jonka konsernin emoyhtiö teki tytäryhtiönsä tytäryhtiölle, toteutettiin yhtiöosuusarvon lisäämiseksi tytäryhtiön tytäryhtiössä ja koska kyseinen arvon lisääminen koituu ensisijaisesti pääomayhtiön ainoan yhtiömiehen, eli tytäryhtiön eduksi. Suoritus on näin ollen katsottava tehdyksi tytäryhtiölle.

(ks. 33, 34 ja 39 kohta)

2. Pääoman hankintaa koskevista välillisistä veroista annetun neuvoston direktiivin 69/355, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 85/303, 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan – luettuna yhdessä saman direktiivin 2 artiklan 1 kohdan ja johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen kanssa – vastaista on se, että jäsenvaltio kantaa pääomayhtiöltä (tytäryhtiö) pääomansijoitusveroa kyseisen yhtiön emoyhtiön (konsernin emoyhtiö) ensin mainitun yhtiön tytäryhtiölle (tytäryhtiön tytäryhtiö) tekemästä suorituksesta, mikäli kyseessä olevasta suorituksesta kannetaan direktiivin säännösten mukaan pääomansijoitusvero tytäryhtiön tytäryhtiöltä.

Koska yhtiöön tehtyä pääomansijoitusta voidaan verottaa (yhteisössä) vain kertaalleen, edellä mainitusta suorituksesta ei nimittäin voida kantaa veroa toista kertaa, tällä kertaa tytäryhtiöltä.

Tältä osin vailla merkitystä on se seikka, että kyseessä oleva suoritus on mahdollisesti johtanut myös tytäryhtiön varojen lisääntymiseen, koska tällaista varallisuuden lisääntymistä on pidettävä ainoastaan tytäryhtiön tytäryhtiöön tehdyn pääomansijoituksen automaattisena ja liitännäisenä taloudellisena vaikutuksena eikä se näin ollen ole aiheutunut toisesta erillisestä pääomansijoituksesta, josta itsestään voitaisiin kantaa veroa. Niin ikään vailla merkitystä on se, että jäsenvaltio, joka on toimivaltainen verottamaan tytäryhtiön tytäryhtiötä, ei tosiasiallisesti ole verottanut kyseistä yhtiötä. Jäsenvaltioilla on vapaus päättää yhtiöihin tehtyjen pääomansijoitusten vapauttamisesta pääomansijoitusverosta, eikä tästä vapautuksesta aiheudu sitä, että niiden verotus sallitaan toisessa jäsenvaltiossa.

(ks. 40–44 kohta ja tuomiolauselma)

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

12 päivänä tammikuuta 2006 (*)

Direktiivi 69/335 – Pääoman hankintaa koskevat välilliset verot – Kansallinen järjestelmä, jossa pääomayhtiötä (tytäryhtiö) verotetaan tämän emoyhtiön (konsernin emoyhtiö) ensin mainitun yhtiön tytäryhtiöön (tytäryhtiön tytäryhtiö) tekemästä pääomansijoituksesta – Pääomansijoitusvero – Yhtiöpääoman korotus – Ylikurssirahastoon tehty suoritus – Yhtiövarallisuuden lisäys – Yhtiöosuusarvon lisääntyminen – Yhtiömiehen suoritus – Yhtiömiehen yhtiömiehen maksama suoritus – Tytäryhtiölle maksettu suoritus – ”Todellinen saaja” – Pääomansijoitusveron kantaminen (yhteisössä) vain kertaalleen – EY:n perustamissopimuksen 52 artikla (josta on muutettuna tullut EY 43 artikla) – Sijoittautumisvapaus – Kansallinen käytäntö, jossa pääomayhtiö (tytäryhtiö) vapautetaan verosta ainoastaan, mikäli myös tämän tytäryhtiö (tytäryhtiön tytäryhtiö) on sijoittautunut kyseiseen jäsenvaltioon

Asiassa C-494/03,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Hoge Raad der Nederlanden (Alankomaat) on esittänyt 21.11.2003 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 24.11.2003, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Senior Engineering Investments BV

vastaan

Staatssecretaris van Financiën,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann (esittelevä tuomari) sekä tuomarit N. Colneric, J. N. Cunha Rodrigues, M. Ileši? ja E. Levits,

julkisasiamies: M. Poiares Maduro,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 26.5.2005 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Senior Engineering Investments BV, edustajinaan belasting adviseur H. T. P.M. van den Hurk ja belasting adviseur G. Weening,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinnään H. G. Sevenster, J. van Bakel ja M. de Grave,
- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinnään R. Lyal ja A. Weimar,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.7.2005 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee pääoman hankintaa koskevista välillisistä veroista 17 päivänä heinäkuuta 1969 annetun neuvoston direktiivin 69/355/ETY (EYVL L 249, s. 25), sellaisena kuin se on muutettuna 10.6.1985 annetulla neuvoston direktiivillä 85/303/ETY (EYVL L 156, s. 23; jäljempänä direktiivi 69/355)?(1), ja EY:n perustamissopimuksen 52 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 43 artikla) tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Senior Engineering Investments BV -niminen yhtiö (jäljempänä Senior BV tai tytäryhtiö) ja Staatssecretaris van Financiën ja joka koskee pääomansijoitusveroa, joka kannetaan pääomansijoituksesta, jonka edellä mainitun yhtiön emoyhtiö Senior Engineering Investments Ltd (jäljempänä Senior Ltd tai konsernin emoyhtiö) on suorittanut ensin mainitun yhtiön tytäryhtiön Senior Engineering Trading Gesellschaft für Autozuliefererteile mbH:n (jäljempänä Senior GmbH tai tytäryhtiön tytäryhtiö) ylikurssirahastoon.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Kuten direktiivin 69/335 johdanto-osan ensimmäisestä ja toisesta perustelukappaleesta

ilmenee, kyseisen direktiivin tarkoituksena on edistää pääomien vapaata liikkuvuutta, jota pidetään yhtenä olennaisena vapautena sisämarkkinoiden luomisessa. Tämän mukaisesti direktiivillä pyritään poistamaan pääoman hankinnan verotukselliset esteet muun muassa yhtiömiesten tai osakkaiden omistamiinsa pääomayhtiöihin tekemien pääomansijoitusten osalta.

4 Tätä tarkoitusta varten direktiivin 69/335 1–9 artiklassa säädetään pääomayhtiöihin tehtävistä pääomansijoituksista kannettavasta yhdenmukaistetusta verosta (jäljempänä pääomansijoitusvero).

5 Direktiivin 69/335 johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen mukaan mainittu pääomansijoitusvero kannetaan yhteisössä vain kertaalleen, ja sen määrä on sama kaikissa jäsenvaltioissa.

6 Mainitun direktiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaan ”pääomansijoitusveron alaisia toimia verotetaan ainoastaan siinä jäsenvaltiossa, jonka alueella pääomayhtiön tosiasiallinen johto sijaitsee silloin, kun nämä toimet suoritetaan”.

7 Direktiivin 69/335 4 artiklassa on luettelo toimista, joista jäsenvaltiot voivat kantaa pääomansijoitusveron tai – tilanteen mukaan – joista niiden on kannettava kyseinen vero (jäljempänä yhtiöihin tehtävät pääomansijoitukset).

8 Direktiivin 4 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetään, että jäsenvaltiot kantavat pääomansijoitusveron ”pääomayhtiön yhtiöpääoman korottamisesta kaikenlaisten omaisuuserien sijoittamisella”.

9 Saman artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat kantaa pääomansijoitusveron ”pääomayhtiön varojen lisäämisestä sellaisilla osakkaan [tai yhtiömiehen] suorituksilla, jotka eivät johda yhtiöpääoman korottamiseen mutta jotka johtavat oikeuksien muuttumiseen yhtiössä tai jotka voivat lisätä yhtiöosuuksien arvoa”.

10 Direktiivin 69/335 7 artiklan 2 kohdassa säädetään kuitenkin, että ”jäsenvaltiot voivat – – vapauttaa pääomansijoitusverosta kaikki muut kuin 1 kohdassa tarkoitetut toimet [jotka on joka tapauksessa vapautettu verosta] – –”.

Kansallinen lainsäädäntö

11 Alankomaissa 24.12.1970 annetun Wet op belastingen van rechtsverkeerin (Stb. 1970, nro 611) (oikeustoimien verotuksesta annettu laki), sellaisena kuin se on muutettuna 13.12.1996 annetulla lailla (Stb. 1996, nro 652), 32 §:n 1 momentissa säädetään, että ”kapitaalbelasting” (pääomansijoitusvero) nimellä kannetaan vero Alankomaihin sijoittautuneiden yksiköiden osakepääoman hankinnasta.

12 Mainitun lain 34 §:n c ja d momentin mukaan ”osakepääoman hankintana” pidetään ”pääoman hankintaa laskemalla liikkeeseen voitonjakoon oikeuttavia todistuksia, osakastodistuksia tai muita vastaavia todistuksia, jotka oikeuttavat osuuteen voitosta tai yhtiössä purkamishetkellä tai selvitystilaan asettamishetkellä olevan varallisuuden ylijäämästä”, sekä ”osakkaan tai voitonjakoon oikeuttavien todistusten, osakastodistusten taikka muiden vastaavien todistusten haltijan tekemiä pääomasuorituksia, vaikka c momentissa mainittuja oikeuksia ei nimenomaisesti myönnetäkään”.

13 Valtiovarainministeri tai valtiovarainministeriön valtiosihteeri voi 2.7.1959 annetun Algemene wet inzake rijksbelastingenin (Stb. 1959, nro 301) (yleinen valtionverolaki) 63 §:ssä olevan yleisen kohtuullistamlausekkeen nojalla tietyissä tapauksissa tai tapausluokissa oikaista kohtuuttomia

epäoikeudenmukaisuuksia, joita verolain soveltamisesta saattaa aiheutua.

Täytäntöönpanotoimenpiteet

14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että tosiseikkojen tapahtuma-aikana Alankomaissa noudatettiin käytäntöä, jonka mukaan konsernin emoyhtiön tytäryhtiönsä tytäryhtiölle maksamaa suoritusta pidettiin lähtökohtaisesti toimenpiteenä, josta kannettiin vero sekä tytäryhtiön että tytäryhtiön tytäryhtiön tasolla. Mikäli nämä molemmat yhtiöt olivat sijoittautuneita Alankomaihin, vero kuitenkin kannettiin kohtuullistamislausekkeen nojalla ainoastaan tytäryhtiön tytäryhtiöltä.

15 Alankomaiden hallitus huomauttaa silti Alankomaiden ulkopuolelle sijoittautuneiden tytäryhtiöiden tytäryhtiöiden osalta, että verotarkastaja voi myös luopua pääomansijoitusveron perimisestä tytäryhtiöltä, jos pääomansijoitusvero on jo kannettu ulkomailla tytäryhtiön tytäryhtiöltä.

16 Alankomaiden hallituksen mukaan Alankomaiden kuningaskunnassa noudatettu käytäntö merkitsee siis paremminkin sitä, että tytäryhtiö vapautetaan verotuksesta kohtuussyistä ja konsernin sisäisen kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi kaikissa niissä tapauksissa, joissa tytäryhtiön tytäryhtiötä on jo verotettu (Alankomaissa tai ulkomailla), eikä ainoastaan tilanteissa, joissa viimeksi mainittu yhtiö on sijoittautunut Alankomaihin. Molemmissa mainituissa tilanteissa pääomansijoitusveron kantaminen tytäryhtiöltä olisi kohtuullistamislausekkeessa tarkoitetulla tavalla kohtuutonta.

Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymykset

17 Senior BV on Alankomaiden oikeuden mukaan perustettu rajavastuu-yhtiö, jonka kaikki yhtiöosuudet omistaa Englannin oikeuden mukaan perustettu Senior Ltd. Senior BV puolestaan omistaa kaikki yhtiöosuudet Saksan oikeuden mukaan perustetusta Senior GmbH:sta.

18 Konsernin emoyhtiö Senior Ltd maksoi 8.12.1997 tytäryhtiönsä tytäryhtiölle Senior GmbH:lle 10 071 000 Saksan markan (DEM) (eli 11 349 000 Alankomaiden guldenin (NLG)) suuruisen määrän.

19 Saksassa Senior GmbH:lta ei kannettu tästä toimenpiteestä mitään veroa, koska mainittu jäsenvaltio oli poistanut pääomansijoitusveron 1.1.1992 alkaen direktiivin 69/335 7 artiklan 2 kohdan nojalla.

20 Senior BV oli Alankomaissa velvollinen suorittamaan pääomansijoitusverona 113 490 NLG:n suuruisen määrän.

21 Senior BV teki valituksen, jossa se väitti kyseisen verotuksen olevan perusteeton. Verotarkastajan hylättyä valituksen ja Gerechthof te's-Gravenhagen tästä nostetun kanteen Senior BV teki kassaatiovalituksen viimeksi mainitun tekemästä päätöksestä.

22 Koska Hoge Raad der Nederlanden oli epävarma siitä, oliko Alankomaiden järjestelmä – jossa yhtiöltä (tytäryhtiö) yhtäältä kannettiin pääomansijoitusvero sellaisen suorituksen johdosta, jonka sen emoyhtiö (konsernin emoyhtiö) oli suorittanut ensin mainitun yhtiön tytäryhtiölle (tytäryhtiön tytäryhtiö), mutta toisaalta vapautettiin mainitusta verosta yhtiö (tytäryhtiö), jos myös sen tytäryhtiö (tytäryhtiön tytäryhtiö) oli sijoittautunut Alankomaihin – yhteisön oikeuden mukainen, se päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Sallitaanko [direktiivin 69/335] 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa se, että yhtiöltä kannetaan pääomansijoitusvero siitä, että kyseisen yhtiön emoyhtiö on tehnyt suoran epämuodollisen

pääomansijoituksen ensin mainitun yhtiön tytäryhtiölle, ja jos sallitaan, millä olosuhteilla on tällöin merkitystä? Onko erityisesti sillä merkitystä, että taloudelliselta kannalta tarkasteltuna kyseistä yhtiötä pidetään tämän suoran epämuodollisen pääomansijoituksen – – saajana?

2) Estääkö EY:n perustamissopimuksen 52 artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 43 artikla) ja EY:n perustamissopimuksen 58 artiklassa (josta on tullut EY 48 artikla) määrätty sijoittautumisvapaus sen, että jäsenvaltion verohallinto noudattaa käytäntöä, jonka mukaan yhtiöltä ei kanneta pääomansijoitusveroa kyseisen yhtiön emoyhtiön ensin mainitun yhtiön tytäryhtiön tekemästä suorasta epämuodollisesta pääomansijoituksesta, jos viimeksi mainittu tytäryhtiö on sijoittautunut tähän jäsenvaltioon? Onko tällöin merkitystä – pitäen lähtökohtana sitä, että direktiivissä sallitaan nyt esillä olevan tapauksen kaltaisessa tapauksessa pääomansijoitusveron kantaminen sekä yhtiöltä että sen tytäryhtiöltä – sillä, onko koko monikansalliselta konsernilta kannettu enemmän pääomansijoitusveroa kuin olisi kannettu silloin, jos sekä yhtiö että sen tytäryhtiö olisivat sijoittautuneet Alankomaihin?”

Ennakkoratkaisukysymykset

Ensimmäinen kysymys: pääomansijoitusveron kantaminen (direktiivin 69/335 4 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 2 kohdan b alakohta)

23 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee, onko pääasiassa kyseessä olevien olosuhteiden kaltaisessa tilanteessa direktiivin 69/335 vastaista se, että jäsenvaltio kantaa pääomayhtiöltä (tytäryhtiö) pääomansijoitusveron kyseisen yhtiön emoyhtiön (konsernin emoyhtiö) ensin mainitun yhtiön tytäryhtiölle (tytäryhtiön tytäryhtiö) maksamasta suorituksesta.

24 Tältä osin on muistutettava, että direktiivin 69/335 1–9 artiklassa säädetään yhtiöihin tehtävistä pääomansijoituksista kannettavasta yhdenmukaistetusta pääomansijoitusverosta.

25 Direktiivin 69/335 sisäisen rakenteen ja systematiikan mukaan pääomansijoitusvero kannetaan pääomayhtiöltä, joka on kyseisen pääoman vastaanottaja. Tämä on tavallisesti yhtiö, jolle kyseessä olevat suoritukset tai palvelut tosiasiallisesti siirretään. Tilanne voi olla toisin ainoastaan poikkeuksellisesti, ja tällöin on etsittävä kyseessä olevien suoritusten tai palvelujen ”todellinen saaja” (ks. yhtiöpääomaansa korottaneen yhtiön tytäryhtiöille maksaman suorituksen osalta asia C-339/99, ESTAG, tuomio 17.10.2002, Kok. 2002, s. I-8837, 44–47 kohta).

26 Lisäksi direktiivin 69/336 johdanto-osan kuudennesta perustelukappaleesta ja 2 artiklasta ilmenee, että yhtiöön tehtyä pääomansijoitusta verotetaan (yhteisössä) ainoastaan yhteen kertaan (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-71/91 ja C-178/91, Ponente Carni ja Cispadana Costruzioni, tuomio 20.4.1993, Kok. 1993, s. I-1915, 19 kohta ja asia C-236/97, Codan, tuomio 17.12.1998, Kok. 1998, s. I-8679, 27 kohta).

27 Kansallisen tuomioistuimen kuvaamista tosiseikoista ilmenee, että pääasiassa kyseessä oleva suoritus on maksettu tytäryhtiön tytäryhtiölle (Senior GmbH) sen eduksi tehdyn pääomansijoituksen rajoissa. Sitä vastoin tosiseikkojen perusteella ei voida mitenkään todeta, että pääasian olosuhteissa olisi kyseessä poikkeuksellinen tilanne, jossa jotain muuta yhtiötä – kuten esimerkiksi tytäryhtiötä (Senior BV) – olisi pidettävä mainitun suorituksen ”todellisena saajana”.

28 Täten on selvitettävä, onko direktiivin 69/335 säännösten mukaan kyseessä olevasta suorituksesta kannettava pääomansijoitusvero tytäryhtiön tytäryhtiöltä (Senior GmbH). Mikäli tilanne on näin, samasta suorituksesta ei voida enää kantaa veroa toiselta yhtiöltä eli tässä tapauksessa tytäryhtiöltä (Senior BV).

29 Tältä osin direktiivin 69/335 4 artiklassa määritellään toimet, joista jäsenvaltiot voivat kantaa pääomansijoitusveron tai – tilanteen mukaan – joista niiden on kannettava kyseinen vero (ks. vastaavasti mm. asia C-280/91, Viessmann, tuomio 18.3.1993, Kok. 1993, s. I-971, 12 kohta ja asia C-152/97, Agas, tuomio 27.10.1998, Kok. 1998, s. I-6553, 19 ja 20 kohta).

30 Koska pääasiassa kyseessä oleva toimi on konsernin emoyhtiön (Senior Ltd) tytäryhtiönsä tytäryhtiölle (Senior GmbH) maksama taloudellinen suoritus, sitä voitaisiin periaatteessa arvioida joko direktiivin 69/335 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan tai 2 kohdan b alakohdan valossa.

31 Mainitun direktiivin 4 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetään pääomansijoitusveron kantamisesta, kun pääomayhtiön yhtiöpääomaa korotetaan sijoittamalla siihen mitä tahansa omaisuutta.

32 Saman direktiivin 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat kantaa pääomansijoitusveron pääomayhtiön varojen lisäämisestä sellaisilla yhtiömiehen (tai osakkaan) suorituksilla, jotka eivät johda yhtiöpääoman korottamiseen mutta jotka voivat lisätä yhtiöosuuksien (tai osakkeiden) arvoa.

33 Näiden kahden säännöksen vertailun perusteella on Alankomaiden hallituksen esittämän kannan mukaisesti todettava, että direktiivin 69/335 4 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu ”yhtiöpääoman korottaminen” edellyttää yhtiöpääoman muodollista korottamista joko antamalla uusia yhtiöosuuksia tai osakkeita taikka korottamalla olemassa olevien yhtiöosuuksien tai osakkeiden nimellisarvoa (ks. yhtiöpääoman luonteen osalta vastaavasti asia 270/81, Felicitas Rickmers-Linie, tuomio 15.7.1982, Kok. 1982, s. 2771, 15 kohta ja asia 36/86, Dansk Sparinvest, tuomio 2.2.1988, Kok. 1988, s. 409, 13 kohta).

34 Sitä vastoin kun yhtiön varat määritellään siten, että ne kattavat kaiken osakkaiden yhteistä tarkoitusta varten asettaman varallisuuden tuottoineen (ks. vastaavasti asia C-38/88, Siegen, tuomio 28.3.1990, Kok. 1990, s. I-1447, 12 kohta), mainitun direktiivin 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettulla ”pääomayhtiön varojen lisäämisellä” tarkoitetaan lähtökohtaisesti kaikenmuotoisia pääomayhtiöön kuuluvien varojen lisäämisiä. Yhteisöjen tuomioistuimella on näin ollen pitänyt kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna ”pääomayhtiön varojen lisäämisenä” esimerkiksi tulonsiirtoa (ks. asia C-49/91, Weber Haus, tuomio 13.10.1992, Kok. 1992, s. I-5207, 10 kohta), korotonta lainaa (ks. mm. asia C-392/00, Norddeutsche Gesellschaft zur Beratung und Durchführung von Entsorgungsaufgaben bei Kernkraftwerken, tuomio 17.9.2002, Kok. 2002, s. I-7397, 18 kohta), tappioiden vastattavaksi ottamista (ks. em. asia Siegen, tuomion 13 kohta) tai saatavasta luopumista (ks. asia C-15/89, Deltakabel, tuomio 5.2.1991, Kok. 1991, s. I-241, 12 kohta).

35 Pääasiassa kyseessä oleva suoritus on maksettu tytäryhtiön tytäryhtiön (Senior GmbH) ”ylikurssirahastoon”. Koska ”ylikurssirahastoon” tehty maksu ei merkitse ”yhtiöpääoman korottamista”, kyseinen suoritus ei kuulu direktiivin 69/335 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan soveltamisalaan.

36 Tämä suoritus kuuluu kuitenkin saman direktiivin 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan soveltamisalaan.

37 Kyseessä olevasta taloudellisesta suorituksesta on ensinnäkin aiheutunut tytäryhtiön tytäryhtiön (Senior GmbH:n) ”varojen lisääntyminen”.

38 Toiseksi kyseessä oli suoritus, joka ”voi lisätä yhtiöosuuksien arvoa” kyseisessä yhtiössä. Mainitun suorituksen johdosta tytäryhtiön tytäryhtiön (Senior GmbH) yhtiöosuuksilla on de facto

enemmän arvoa.

39 Kolmanneksi kyseessä olevaa suoritusta on pidettävä ”yhtiömiehen suorituksena”. Pitää kyllä paikkansa, että suoritusta ei tehnyt Senior GmbH:n yhtiömies (Senior BV) vaan tämän viimeksi mainitun emoyhtiö (Senior Ltd), eli ensin mainitun yhtiömiehen yhtiömies. On kuitenkin muistutettava, että yhteisöjen tuomioistuimen pääomansijoituksen alkuperän osalta omaksuma tulkinta ei ole muodollinen vaan se perustuu sijoituksen tosiasialliseen vaikutukseen (ks. vastaavasti em. asia Weber Haus, tuomion 11 ja 13 kohta; em. asia ESTAG, tuomion 37–39 ja 41 kohta ja asia C-71/00, Develop, tuomio 17.10.2002, Kok. 2002, s. I-8877, 25–29 kohta). Koska suoritus, jonka konsernin emoyhtiö (Senior Ltd) teki tytäryhtiönsä tytäryhtiölle (Senior GmbH), toteutettiin yhtiöosuuksien arvon lisäämiseksi tytäryhtiön tytäryhtiössä ja koska kyseinen arvon lisääminen koituu ensisijaisesti Senior GmbH:n ainoan yhtiömiehen Senior BV:n eduksi, on näin ollen todettava, että kyseinen suoritus on katsottava tehdyksi tälle. Kyse on täten direktiivin 69/335 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettusta ”yhtiömiehen suorituksesta”.

40 Tästä seuraa direktiivin 69/335 säännösten mukaan se, että pääasiassa kyseessä olevasta suorituksesta on kannettava pääomansijoitusvero tytäryhtiön tytäryhtiöltä (Senior GmbH).

41 Koska direktiivin 69/335 2 artiklan 1 kohdan mukaan – luettuna yhdessä direktiivin johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen kanssa – yhtiöön tehtyä pääomansijoitusta voidaan verottaa (yhteisössä) vain kertaalleen, edellä mainitusta suorituksesta ei voida kantaa veroa toista kertaa, tällä kertaa tytäryhtiöltä (Senior BV).

42 Tältä osin vailla merkitystä on se seikka, että kyseessä oleva suoritus on mahdollisesti johtanut myös tytäryhtiön (Senior BV) varojen lisääntymiseen. On nimittäin todettava, kuten julkisasiamieskin mainitsee ratkaisuehdotuksensa 21 kohdassa, että tällaista varallisuuden lisääntymistä on pidettävä ainoastaan tytäryhtiön tytäryhtiöön (Senior GmbH) tehdyn pääomansijoituksen automaattisena ja liitännäisenä taloudellisena vaikutuksena. Se ei näin ollen ole aiheutunut toisesta erillisestä pääomansijoituksesta, josta itsestään voitaisiin kantaa veroa.

43 Niin ikään vailla merkitystä on se, että jäsenvaltio, joka direktiivin 69/335 2 artiklan 1 kohdan nojalla on toimivaltainen verottamaan tytäryhtiön tytäryhtiötä (Senior GmbH), eli tässä tapauksessa Saksan liittotasavalta, ei tosiasiallisesti ole verottanut kyseistä yhtiötä, koska pääomansijoitusvero on mainituissa jäsenvaltiossa poistettu 1.1.1992 alkaen. Jäsenvaltioilla on direktiivin 69/335 7 artiklan 2 kohdan nojalla vapaus päättää yhtiöihin tehtyjen pääomansijoitusten vapauttamisesta pääomansijoitusverosta, eikä tästä vapautuksesta aiheudu sitä, että niiden verotus sallitaan toisessa jäsenvaltiossa. Päinvastoin direktiivissä 69/335 suhtaudutaan myönteisesti sekä pääomansijoitusverosta tehtäviin täsmällisiin vapautuksiin (7 artiklan 1 ja 3 kohta sekä 8 ja 9 artikla) että siitä luopumiseen kokonaisuudessaan (7 artiklan 2 kohta) ja kannustetaan näihin ryhtymistä. Tätä direktiiviä ei näin ollen voida tulkita siten, että sillä sallitaan jäsenvaltion hyötyvän verotulojensa lisäämiseksi toisen jäsenvaltion myöntämistä verohelpotuksista.

44 Edellä esitetyillä perusteilla ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa direktiivin 69/335 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan – luettuna yhdessä saman direktiivin 2 artiklan 1 kohdan ja johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen kanssa – vastaista on se, että jäsenvaltio kantaa pääomayhtiöltä (tytäryhtiö) pääomansijoitusveroa kyseisen yhtiön emoyhtiön (konsernin emoyhtiö) ensin mainitun yhtiön tytäryhtiölle (tytäryhtiön tytäryhtiö) tekemästä suorituksesta.

Toinen kysymys: sijoittautumisvapaus (EY:n perustamissopimuksen 52 artikla)

45 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus, toiseen kysymykseen

ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

46 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa pääoman hankintaa koskevista välillisistä veroista 17 päivänä heinäkuuta 1969 annetun neuvoston direktiivin 69/355/ETY 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan – luettuna yhdessä saman direktiivin 2 artiklan 1 kohdan ja johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen kanssa – vastaista on se, että jäsenvaltio kantaa pääomayhtiöltä (tytäryhtiö) pääomansijoitusveroa kyseisen yhtiön emoyhtiön (konsernin emoyhtiö) ensin mainitun yhtiön tytäryhtiölle (tytäryhtiön tytäryhtiö) tekemästä suorituksesta.

Allekirjoitukset

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

1? Tässä ja jäljempänä tuomiossa esitetyt lainaukset direktiivistä on suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.